

Nước cờ sai của chính quyền Biden

samedi 20 mai 2023

[Bài sau](#)

Capture à partir de : nguoiviet.com

Hiếu Chân/Người Việt

Vì vụ khủng hoảng trần nợ, Tổng Thống Joe Biden quyết định cắt ngắn chuyến công du ngoại quốc, hủy chuyến thăm đảo quốc Papua New Guinea và Úc.

Tổng Thống Joe Biden bước xuống cầu thang máy bay tại căn cứ Thủy Quân Lục Chiến Iwakuni, Nhật, hôm 18 Tháng Năm, chuẩn bị dự hội nghị G-7. (Hình: Tomohiro Ohsumi/Getty Images)

Hủy chuyến thăm Papua New Guinea là một sai lầm ngoại giao mà Hoa Kỳ sẽ phải hối tiếc, vì ông Biden bỏ

lỡ một cơ hội quý để mở rộng ảnh hưởng của Mỹ trong cuộc cạnh tranh với Trung Quốc ở khu vực này.

Ông Biden đang ở Hiroshima, Nhật, dự hội nghị thượng đỉnh G7. Theo lịch trình, sau hội nghị G7, ông sẽ đến thủ đô Port Moresby thăm chính thức Papua New Guinea (PNG) trước khi đến Úc dự hội nghị thượng đỉnh Bộ Tứ QUAD (Mỹ, Ấn Độ, Nhật, và Úc). Nếu suôn sẻ, ông Joe Biden sẽ là tổng thống đương nhiệm đầu tiên của Mỹ viếng thăm một đảo quốc nhỏ ở Nam Thái Bình Dương.

Chuyến đi không chỉ nhằm thắt chặt quan hệ với PNG mà với cả khu vực Nam Thái Bình Dương rộng lớn. Ông Biden không chỉ hội đàm với Thủ Tướng James Marape chủ nhà, mà còn chủ trì hội nghị thượng đỉnh Diễn Đàn Quần Đảo Thái Bình Dương, với 18 nhà lãnh đạo các đảo quốc vào ngày Thứ Ba, 22 Tháng Năm. Tại đây, ông sẽ có cơ hội trực tiếp khẳng định cam kết vững chắc của Washington với khu vực.

Với nước chủ nhà PNG, Hoa Kỳ sẽ ký một hiệp định an ninh quan trọng cho phép quân đội Mỹ tiếp cận các cảng và sân bay của đảo quốc này và một thỏa thuận quân sự cho phép chiến hạm Mỹ tuần tra trong vùng biển rộng lớn của PNG. Ông Biden cũng sẽ dự lễ ký thỏa thuận "Compact of Free Association" (COFA) với ba đảo quốc khác là Palau, Micronesia, và quần đảo Marshalls, bảo đảm an ninh cho các nước này, hỗ trợ phát triển kinh tế chống biến đổi khí hậu, và đổi lại Mỹ được phép

tiếp cận những khu vực chiến lược rộng lớn ở Nam Thái Bình Dương.

Những hoạt động này được coi là bước đi quan trọng xây dựng niềm tin ở một khu vực mà Trung Quốc đang gia tăng ảnh hưởng chính trị và hiện diện quân sự. Chuyến đi của Tổng Thống Biden còn được coi như một tín hiệu rõ ràng rằng "Nước Mỹ đã trở lại" sau nhiều thập niên xao lãng, rằng một lần nữa Mỹ chấp nhận cạnh tranh với Trung Quốc ở nơi mà Bắc Kinh đã đầu tư lượng thời gian và tiền bạc đáng kể.

Phấn khởi với vận hội mới, chính quyền PNG đã cho dân chúng nghỉ lễ trọn ngày Thứ Hai và trang hoàng thủ đô để tiếp đón lãnh đạo Mỹ – một sự kiện mà họ đã chuẩn bị suốt sáu tháng. Nhưng rồi họ thất vọng và cảm thấy bị coi thường khi ông Biden đột ngột hủy chuyến thăm mà không thông báo trực tiếp với Thủ Tướng Marape trước khi công bố thông tin trên báo chí. "Thực là thất vọng. Thủ Tướng James Marape đã đầu tư rất nhiều thời gian và năng lượng vào sự kiện quan trọng này. Ông kỳ vọng nó sẽ nâng cao vị thế của ông trong khu vực và tái khẳng định sự tham gia của Hoa Kỳ ở Thái Bình Dương nói chung và PNG nói riêng," ông Patrick Kaiku, giáo sư khoa chính trị đại học University of Papua New Guinea, nhận xét.

Là một trong những nước kém phát triển nhất thế giới nhưng PNG có giá trị địa chiến lược lớn trong cuộc tranh

chấp Mỹ-Trung Quốc. Gần đây PNG – cùng với các đảo quốc nhỏ trong vùng – được Trung Quốc ve vãn, một phần vì thương mại, nhưng quan trọng hơn là an ninh và quân sự.

Trung Quốc hiện là đối tác thương mại lớn nhất của PNG, mua rất nhiều nguyên liệu thô và khoáng sản của đảo quốc này. PNG tham gia đại dự án Nhất Lộ Nhất Đới của Trung Quốc, vay tiền để phát triển cơ sở hạ tầng. Nhưng mục tiêu của Bắc Kinh là muốn có chỗ đứng trên các quần đảo, phòng khi xảy ra xung đột với Hải Quân Hoa Kỳ hoặc với nước Úc cạnh đó. Năm 2021, một công ty Trung Quốc đã được cho phép xây dựng một khu công nghiệp thủy sản đa chức năng trị giá \$147 triệu ở PNG, chỉ cách bờ biển nước Úc khoảng 200 cây số. Các chuyên gia quân sự lo ngại khu công nghiệp thủy sản có thể chỉ là vỏ bọc che giấu hoạt động của các đơn vị hải quân và dân quân biển Trung Quốc ở Nam Thái Bình Dương.

Các nhà lãnh đạo Trung Quốc rất quan tâm tới khu vực này. Năm 2018, Chủ tịch Tập Cận Bình thực hiện chuyến thăm cấp nhà nước kéo dài ba ngày ở PNG, dự hội nghị thượng đỉnh hợp tác kinh tế Châu Á-Thái Bình Dương. Tháng Tư năm ngoái, ông Vương Nghị, khi ấy là bộ trưởng Ngoại Giao Trung Quốc, có chuyến công du nửa tá đảo quốc Nam Thái Bình Dương để thúc đẩy ký kết với Trung Quốc một thỏa thuận sâu rộng về an ninh, nghề cá, chia sẻ dữ liệu và thiết lập khu vực thương mại tự do. Trong hoàn cảnh đó, các nhà phân

tích chính trị cảnh báo vị thế của Washington trong vùng có thể lao dốc nếu Mỹ không đẩy mạnh nỗ lực kết nối với khu vực.

Hoa Kỳ – và cả Úc lẫn Tân Tây Lan – chỉ bắt đầu giật mình vào đầu năm ngoái khi Trung Quốc bí mật ký kết với quần đảo Solomon, ngay phía Đông PNG, một hiệp định an ninh cho phép Bắc Kinh bố trí cảnh sát và quân đội của họ tại đảo quốc này và dự tính thiết lập một căn cứ hải quân trước ngưỡng cửa Úc, đe dọa an ninh các đồng minh của Mỹ.

Chính quyền Biden lập tức cử Ngoại Trưởng Antony Blinken đến Nam Thái Bình Dương hồi Tháng Hai, 2022 – chuyến thăm đầu tiên của một ngoại trưởng đương nhiệm Hoa Kỳ trong gần 40 năm. Washington cũng tổ chức một hội nghị lãnh đạo các đảo quốc Thái Bình Dương tại Tòa Bạch Ốc vào Tháng Chín năm ngoái, công bố gói viện trợ mới trị giá \$800 triệu để giúp các nước chống nước biển dâng do biến đổi khí hậu. Hội nghị thượng đỉnh dự định vào ngày 22 Tháng Năm là bước tiếp theo hội nghị năm ngoái.

Nhưng bây giờ sẽ không có hội nghị nào cả. Trong bài phát biểu ngắn trước khi đi Nhật, ông Biden nhấn mạnh “hậu quả thảm khốc” nếu các cuộc đàm phán với Chủ Tịch Hạ Viện Kevin McCarthy (Cộng Hòa-California) và các nhà lãnh đạo Quốc Hội không đạt được thỏa thuận

nâng trần nợ và Mỹ bắt đầu cạn tiền từ ngày 1 Tháng Sáu.

Lời giải thích của Tòa Bạch Ốc tỏ ra không thuyết phục. Khủng hoảng nợ công của Mỹ không phải là chuyện mới, không phải do nước Mỹ thiếu tiền mà chỉ là một trò đấu đá chính trị giữa hai đảng. Kinh nghiệm lịch sử cho thấy, khủng hoảng nợ công sẽ được giải quyết vào phút cuối và nước Mỹ sẽ không bị vỡ nợ như lo ngại.

Và lại, để đàm phán với Hạ Viện về nợ công, Tòa Bạch Ốc có một nhóm cố vấn hùng hậu. Ngoài Tổng Thống Biden còn có Phó Tổng Thống Kamala Harris, Bộ Trưởng Tài Chính Janet Yellen, Thống Đốc Ngân Hàng Liên Bang Jerome Powell và nhiều người khác. Bà Harris, từng là thượng nghị sĩ liên bang, hoàn toàn có thể thay mặt tổng thống để làm việc với lãnh đạo Quốc Hội trong thời gian tổng thống đi công cán nước ngoài. Viện dẫn lý do "đàm phán về khủng hoảng nợ" để hủy các hội nghị quan trọng đã thỏa thuận với nhiều nguyên thủ quốc gia nhiều nước là một cách hành xử không hay, cho thấy chính phủ Biden đã đặt sai ưu tiên về chính sách.

Việc hủy chuyến thăm PNG và hội nghị Diễn Đàn Quần Đảo Thái Bình Dương gửi đi một tín hiệu rằng sự rối loạn của guồng máy chính quyền Mỹ ở trong nước đang tiếp tục phá vỡ chương trình nghị sự ở nước ngoài. Nói cách khác chính sách ngoại giao của Mỹ là "con tin" của tình trạng phân cực ở trong nước, không dự đoán được và do đó không tin cậy được.

Nước Mỹ đã nhiều lần mang tiếng “bội tín” với đồng minh, từ vụ bỏ rơi Việt Nam Cộng Hòa năm 1973 đến vụ tháo chạy khỏi Afghanistan gần đây. Vụ không đến Thái Bình Dương lần này chắc chắn sẽ gây thêm nghi ngờ cho lãnh đạo các đảo quốc về cam kết của Mỹ, nhắc họ nhớ lại các kinh nghiệm quá khứ và không tin vào các cam kết của Mỹ.

Các nhà lãnh đạo Mỹ trước đây đã đôi lần hủy các chuyến công cán nước ngoài. Năm 2013 Tổng Thống Barack Obama rút ngắn chuyến thăm Châu Á vì chính phủ Mỹ đóng cửa. Tổng Thống Donald Trump bỏ qua nhiều hội nghị thượng đỉnh ở Châu Á mà không giải thích lý do. Nhưng cuộc cạnh tranh giữa Washington và Bắc Kinh ở Châu Á hiện nay đang rất quyết liệt nên vụ hủy chuyến thăm PNG của Tổng Thống Biden có ý nghĩa khác, trầm trọng hơn nhiều. “Nó sẽ tác động đến chính sách Thái Bình Dương ngay lúc Mỹ bắt đầu tìm được động lực ở khu vực,” bà Kate Clayton, nhà nghiên cứu của La Trobe Asia, nhận định với nhật báo The Washington Post, và nói thêm rằng quan hệ giữa Mỹ với các đảo quốc Thái Bình Dương sẽ không dễ hàn gắn.

“Họ [chính phủ Mỹ] sẽ cố sửa chữa thiệt hại. Nhưng chắc chắn nó sẽ củng cố lập luận rằng mâu thuẫn trong nội bộ làm cho chúng ta [nước Mỹ] trở thành một đối tác không tin cậy được trên trường quốc tế,” chuyên gia Gregory Poling, giám đốc chương trình Đông Nam Á của Trung Tâm Nghiên Cứu Chiến Lược và Quốc Tế (CSIS), nhận định. [đ.d.]

